

חכמת הבדיעבד

שבויים בלבנון – האמת על מלחמת לבנון השנייה

מאת עפר שלח ויואב לימור

ידיעות ספרים, 2007

437 עמודים

ביקורת: יגיל הנקין

החזיבאללה אמנם ספג מהלומות כבדות, אולם רוחו וכוחו לא נשברו והוא מוסיף להחזיק בחיילים שחטיפתם הייתה העילה לפרוץ הלחימה מלכתחילה. הישראלים למדו על בשרם כי, לפחות במקרה זה, "הגרילה מנצחת אם אינה מפסידה, והצבא הרגיל מפסיד אם אינו מנצח", כדבריו של הנרי קסינג'ר. אכן, אם התוצאה העיקרית של המלחמה הייתה הרחבת המנדט של כוח האו"ם בדרום לבנון – כוח בעל רקורד מפוקפק, שמפקדיו מודים בעצמם באפקטיביות המוגבלת שלו – כי אז קשה לראות בה סיפור הצלחה. הפער בין ציפיותיו של הציבור למה שאירע בפועל הותיר שאלה אחת שניקרה במוחות כולם: איך זה יכול היה לקרות?

עפר שלח, עיתונאי פורה שידו בכל, החל בספורט וכלה במדינאות, ויואב לימור, כתבו הצבאי של הערוץ הראשון, ביקשו לענות על שאלה זו בספרם שבויים בלבנון, שיצא לאור לא מכבר. בפתח דבר הם מצהירים ש"למרות שזו הייתה המלחמה המסוקרת ביותר בתולדות ישראל, למרות הגלים הפתוחים והאולפנים המיוחדים ולמרות פתיחותו של צה"ל, היה ברור לנו שיש עוד הרבה מה לגלות. זו הייתה תחושת בטן קשה, של אנשים שסיקרו את המלחמה כל אחד ממקומו והבינו

שנה חלפה מאז מלחמת לבנון השנייה, והזעזוע שחוללה בציבור הישראלי עוד לא שכך. בעיני רוב הישראלים, המערכה שהתרחשה בדרום לבנון בחודשים יולי-אוגוסט 2006 הייתה בחזקת כישלון צורב, פשוטו כמשמעו: הממשלה וצה"ל לא השיגו את המטרות שקבעו לעצמם, הצבא עסק בתמרונים מתמשכים ועקרים מול החזבאללה, על האוכלוסייה האזרחית בצפון ניחתה כמות חסרת תקדים של רקטות ויישובים שלמים כמעט והתרוקנו מתושביהם. מאמצייהם של קברניטי המערכה, ובראשם ראש הממשלה אהוד אולמרט, להציג את תוצאות המלחמה כהישג ביטחוני מרשים, וההסברים שלפיהם ישראל בעצם "ניצחה בנקודות", כדבריו של הרמטכ"ל-לשעבר דן חלוץ, לא התקבלו על דעת הציבור; ככלות הכל,

תוך כדי מהלכה שמשוהו עמוק מאוד השתבש, משהו שיש לו שורשים שחייבים לחקור בהם". החקירה המשותפת של שלח ולימור כמסע הניבה, כנראה, את הפירות המקווים; כותרת המשנה, "האמת על מלחמת לבנון השנייה", מעידה על ביטחונם של המחברים כי עמדו במטרה השאפתנית שהציבו לעצמם.

יש להודות: אין זו יומרה חסרת כיסוי. הספר הוא הישג עיתונאי מרשים. בתוך חודשים ספורים מתום הלחימה הספיקו שלח ולימור לפרסם ניתוח קוהרנטי ומקיף של המערכה, המבוסס על מסמכים שהגיעו לידיהם ובעיקר על עשרות רבות של ראיונות שקיימו עם גורמים בצמרת הצבאית והביטחונית. הודות לעושר המידע המוצע בספר ולכישורי הכתיבה של המחברים, שבויים בלבנון מציע חוויית קריאה מרתקת, גם אם מדכדכת, בהתחשב בהשלכות העגומות של המתואר בין דפיו. ועם זאת, על ההתפעלות מהישגם של שלח ולימור מעיבה במקצת העובדה שחלק מן המסקנות שהם מציעים לוקה בהטיה ברורה, וגרוע מכך – שמבחינת אחד מהם, לפחות, המסקנות הללו הן, למרבה הצער, בבחינת חכמה שלאחר מעשה.

כתב האישום שמציגים שלח ולימור מנסה לחדור "אל לב המאפליה של קבלת ההחלטות בישראל", כלשונם. מן הספר עולה שתוצאות המלחמה בלבנון לא היו פרי אזלת יד נקודתית, אלא תוצאה של שרשרת ארוכה של כשלים, שנבעו "מעיוותים רבי-שנים ביחסי הדרג המדיני והצבאי, מהתוצאות הקשות של לחימתו הממושכת של צה"ל בשטחים, מחולשתה של המערכת הפוליטית ומליקויי הממשל בישראל", אך גם מתפקודם הלקוי של "מנהיגים שהפליגו לטעות".

בראש רשימת האחראים לכישלון ניצבים, מטבע הדברים, אהוד אולמרט, עמיר פרץ ודן חלוץ. ראש הממשלה ושר הביטחון נהו בעיניים עצומות אחר רמטכ"ל יהיר, התעלמו מעצותיהם של בעלי ניסיון, קבעו למערכה מטרות לא-ריאליות ויצאו בחפזה למלחמה מבלי לקחת בחשבון את חולשת הכוח העומד לרשותם ואת משאביו ונחישותו של האויב. על אולמרט כותבים שלח ולימור ש"בפועל, חברו הסביבה הלא-בריא של לחוסר ניסיונו, פזיזותו ושאיתו להחליט בכל מחיר, והובילו אותו לסדרה של החלטות שגויות, רובן בניגוד לעמדה שבה החזיק מלכתחילה". עמיר פרץ היה שר ביטחון "ללא ידע מקצועי", חשדן והססן, שתיפקד יותר כ"נציג הוועד" של מערכת הביטחון מאשר כעומד בראשה; ואילו חלוץ "התייחס אל תפקיד הרמטכ"ל כאל 'יו"ר מועצת המנהלים' של הצבא" ו"ניהל את הרמטכ"ל – כך חשו אלופים רבים – כמי שמביט על המתרחש מגובה של עשרות אלפי רגל..."; שחצנותו, זחירותו וסירובו העיקש להודות בטעויותיו – כל אלו רק העצימו את האפקט ההרסני של חסרונם המרכזי: דבקותו בקונספציות הלא-נכונות ביחס לעתידו ודרך תפקודו של הצבא.

הקונספציות הללו, מדגישים שלח ולימור, לא היו פרי מוחו הקודח של חלוץ. הן השתרשו בחשיבה הצה"לית לפניו, ונבעו מן "ההשפעה המתמשכת של עשרים השנים, שבהן היו השטחים עיקר עיסוקם של הכוחות הלוחמים – ובעיקר שש השנים של האינתיפאדה השנייה". כתוצאה מן הסיטואציה המתמשכת הזאת, נגרם מחסור קריטי באימונים והוזנח מערך המילואים של הצבא. גרוע מכך, התפיסה הטקטית שהנחתה את

פעילות צה"ל בשטחים, אשר התבססה על הפעלת כוחות קטנים בתמרונים קרקעיים מוגבלים ופגיעה באויב מרחוק, באמצעות אש מדויקת, הייתה אולי אפקטיבית למדי מול הכנופיות המזוינות של הפלסטינים, אולם התגלתה כחסרת תועלת מול צבא הגרילה המיומן של החיזבאללה (וראה בהקשר זה את ביקורתי על הספר לוחמה מבוזרת, מאת ידידיה יערי וחיים אסא, שנכתבה בטרם המלחמה והתפרסמה בגיליון 25 של תכלת).

הידרדרות הצבא נתנה את אותותיה גם בהשחתה של הלשון. תורות הלחימה החדשות, שהוצגו בפרסומים שהנפיקו פורומים אסטרטגיים שונים, נוסחו באמצעות "ז'רגון חדש, שלאוזניים זרות, ולא רק להן, נשמע כמו גבב של מונחים המתקשים להסתדר זה עם זה בתוך משפט אחד". הביטוי המפורסם ביותר – והידוע ביותר לשמצה – של הלשון החדשה שהשתלטה על החשיבה הצבאית הוא פקודת ההשתלטות על אזור בינת ג'בייל, שניסח (או לפחות אישר) גל הירש, מפקד עוצבת הגליל. הפקודה קבעה כי על הכוחות לבצע "הסתננות רחבת היקף בחתימה נמוכה, התנפלות, התייצבות מהירה על השטחים השולטים ויצירת מגע קטלני עם השטחים הבנויים תוך יצירת הלם ומורא, הקפאת מרחב הפעולה ומעבר לשלטנות תוך פירוק מרחבי-שיטתי של תשתיות אויב". הסגנון ההייטקי הזה, שלא היה שגור בפיו של תא"ל הירש לבדו, ערפל לחלוטין את החשיבה הטקטית של דרגי הפיקוד בצה"ל ותרם תרומה לא מבוטלת לבלבול ולמבוכה בשדה הקרב; אין פלא שאחד הלקחים העיקריים שהופקו מן המלחמה היה הצורך לחזור ללשון צבאית בהירה ופשוטה יותר – ומהר ככל האפשר.

בתנאים אלו, של העדר תבונה מדינית מן הצד האחד ושל כרסום ביכולותיו של הצבא מן הצד האחר, הכישלון היה כמעט בלתי נמנע. חלק מן התמונה שמשרטטים שלח ולימור – זה המצביע על חולשת הדרג המדיני למול הצבא ועל בלבול התפקידים ביניהם, למשל – כבר היה מוכר לרבים לפני פרוץ המערכה; חלקים אחרים נגלו לעיני הציבור בעת המלחמה או זמן קצר לאחריה; וכמה מן המסקנות שהם מציעים זכו לחיזוק ולאישוש בדו"ח הביניים של ועדת וינוגרד, שהתפרסם ב־30 באפריל 2007, זמן קצר לאחר צאת ספרם לאור. יתרונו הגדול של שבויים בלבנון נעוץ בהצלחתם של המחברים להציג – שוב, בפרק זמן קצר יחסית – תיאור שלם ומקיף של המלחמה, המשלב בין הכרוניקה הדקדקנית של האירועים לניתוח העומק, ואורג את הפרטים הקטנים והמטרידים לכלל תמונה גדולה, שצריכה להדיר שינה מעינינו.

רעם זאת, שבויים בלבנון סובל מכמה פגמים ניכרים, המעיבים על יומרותיו ועל מעלותיו. אחד הפגמים העיקריים נעוץ בלהיטות שמגלים שלח ולימור להאשים ולהרשיע אישים שסומנו, כך נדמה, מראש. לעתים מתעורר בקורא הרושם שהספר הוא יותר מסע צלב ופחות ניסיון לבירור האמת. תחושה זו עלולה לגרום אי-נוחות אפילו למי שסבור כי הפוליטיקאים והמפקדים אשר הובילו את המערכה צריכים לשאת באחריות למחדליהם.

ההטיה שבה לוקה הספר ניכרת, בין היתר, באופן הצגתו של עמיר פרץ, שר הביטחון בתקופת המלחמה. בספר מתוארות מספר שיחות בין שרים וחברי כנסת – כגון שאול מופז ועמי אילון – ובין

מאתרים את שורשיהם בלחימת צה"ל בתוך השטחים. התנוונות מערך המילואים החלה עוד לפני פרוץ אינתיפאדת אל-אקצה בספטמבר 2000, ותפיסת "העימות המוגבל" התגבשה אף היא עוד קודם למבצע 'חומת מגן'. דוגמה לכך הייתה אי-אישורו להפצה ב-1999 של מדריך תורת לחימה שהוציאה מפקדת קצין חיל רגלים וצנחנים ראשי. לדברי האחראי על כתיבת הספר, אל"מ במיל' גבע ראפ, אחד המניעים לפסילת הספר היה, אליבא דקצינים בכירים שונים, הדגש המוגזם שהושם בו על שיטות לחימה "מסורתיות" בשטח עירוני, הגובות, כידוע, מחיר כבד הן מן הצבא והן מן האוכלוסייה האזרחית. הגישה החדשה שתפסה את מקומן של השיטות הישנות נועדה לאפשר לצה"ל להימנע מעימות בהיקף נרחב, הכרוך ב"כיבוש שטח", ואפילו לפטור אותו מן הצורך "לנצח" (כפי שהראה, למשל, יהודה וגמן במאמר "מלכוד העימות המוגבל", שהתפרסם בכתב העת נח"ב במאי 2003). כהערת אגב ראוי לציין שאחד הפרסומים הראשונים אשר הציגו את דוקטרינת "העימות המוגבל", הספרון הלחימה בידת לבנון כעימות בין כוחות לא-מאוזנים משנת 1999, התבסס דווקא על לקחי ההתמודדות עם החיזבאללה ברצועת הביטחון, ששלח ולימור מציגים כניגוד כמעט גמור ללחימה ביהודה ושומרון. אפילו המונח "השתבללות", שפירושו ויתור על שטח כדי להקטין את שטח המגע עם האויב, נטבע הרבה לפני ספטמבר 2000. גם תפיסת ההכרעה האווירית, שהתפוגגה באחת נוכח תוצאות המלחמה, התרקמה לפני התלהטות העימות עם הפלסטינים. כבר בינואר 2001 הצהיר מפקד חיל האוויר דאז, האלוף דן חלוץ, כי "[הרעיון של] חיל האוויר [כ]שותף

פרץ, שיחות המתארות את האחרון באור שלילי, חובבני ולעיתים נלעג. הציטוטים הנרחבים משיחות אלו, שנערכו בארבע עיניים, מרמזים כי שלח ולימור הסתמכו על גרסת אחד מן המשתתפים – ומן הסתם, באף אחד מן המקרים אין זה שר הביטחון לשעבר. ככלל, הספר מרחיב בפירוט חסרונותיו ושגיאותיו של פרץ ונוטה להתעלם מן ההיבטים החיוביים של התנהלותו או לטשטשם. המחברים מתייחסים, למשל, בהרחבה להישג המודיעיני והצבאי של השמדת הרקטות ארוכות-הטווח של חיזבאללה – מהלומה שחסכה נזק ניכר מן העורף הישראלי – אך הקורא עלול להחמיץ בנקל את העובדה, המוצגת בפירוט רב יותר בדו"ח הביניים של ועדת וינוגרד, שהיה זה שר הביטחון שכפה את ההתקפה הזאת על הצבא. מן העבר השני, הספר מצייר את דמותה של שרת החוץ ציפי לבני כמעוז של חכמה ושיקול דעת בתוך ממשלה נמהרת – דיוקן חיובי במיוחד, המתבסס אף הוא, ככל הנראה, על מקורות אינטרסנטיים; עדותה של השרה בוועדת וינוגרד חושפת תמונה שונה, שאינה כה מחמיאה.

בעייתית לא פחות היא התעקשותם של שלח ולימור לתלות את האשמה לחולשת הצבא בפעילות המבצעית שלו בשטחים. בשל הפעילות הזאת, כך הם חוזרים וטוענים, נגרם חסר באימונים; בגללה אנשי המילואים לא היו מוכנים; בגללה אימץ צה"ל תפיסות טקטיות שגויות; בגללה נכנסו הלוחמים למלכודות בבתים; בגללה חיילי הרגלים אפילו לא ידעו שיש בטנק טלפון אחורי.

מדובר, ללא ספק, בכשלים רציניים – הרי קשה להכחיש שהעדר האימונים פגע ביכולתו המבצעית של הצבא – אולם המחברים טוענים ומטעים כאשר הם

רלוונטיות למסע בחלל" (לתשומת לב המחברים המלומדים: הפיזיקה הניוטונית רלוונטית מאוד למסע בחלל).

והנה המגש והכסף דווקא חלק שבחים מרובים ל"מהפכה בעניינים צבאיים", המתאפיינת ב" יכולת לנהל את הקרב במקביל בכל הממדים". על פי התורה החדשה, הסביר שלח, מטרת הלחימה היא "לחדור אל הישות המורלית-מנטלית-פיזית של האויב, להמיס את השלד המורלי שלו, לעוות את התמונות שבמחשבתו וליצור עומס-יתר על מערכתיו". נכון, הודה העיתונאי המעודכן, "זה נשמע כמו ממבוג'מבו, אבל האמריקנים עשו את זה במציאות" בעיראק, במערכה שהצטיינה ב"שליטה אמריקנית מוחלטת במרחב האלקטרוני", ו"בניגוד לכל התורות הישנות... האמריקנים לא התעכבו על ביסוס הצלחה וקידום דרגים לוגיסטיים". שלח לא היסס לקבוע בביטחון ש"בשנים הבאות יהיה צה"ל חייב לפתח תורת מערכה חדשה, המבוססת על חתירה לשליטה בתמונת הקרב... לא עוד עוצמות של אש וחתירה אובססיבית לכיבוש שטחים, אלא ניתוח של האויב כמערכת, איתור נקודות התורפה שלו ומהלומות מדויקות שישתקו אותו". משום כך, אין לצה"ל צורך בסדר כוחות גדול: "את עיקר המגננה בפני מתקפה ערבית יעשו אמצעי הלחימה החדשים, המדויקים וארוכי הטווח, מופעלים על ידי כוחות סדירים מיומנים... בעבור כל אלה לא צריך צבא עם ומילואים בגיוס מלא, להפך", שכן "כבר הוכח שהחזקת שטח בדרום לבנון אינה פותרת דבר".

אותה חכמה שלאחר מעשה מפגין עפר שלח גם בסוגיית מערך המילואים. בשבויים בלבנון קובעים שלח ולימור, בפרק

או מכריע מחייב אותנו להתנתק מכמה הנחות אנכרוניסטיות... קודם כל, שניצחון שווה טריטוריה... אני מציע לדבר על מושג שקוראים לו 'אש מתמרנת'... כוח אווירי יכול להכריע לבדו, ובוודאי להיות שותף בכיר להכרעה". בדברים האלה מגולמת הקונספציה שעמה יצא צה"ל למלחמה חמש וחצי שנים מאוחר יותר. כשנאמרו לא ידע איש עד לאן תתגלגל הלחימה בשטחי יהודה ושומרון, ואפילו כניסה לשטחי A, שהיו נתונים בשליטה פלסטינית, הייתה אז בגדר אפשרות שאין להעלותה על הדעת.

אולם, נקודת התורפה המשמעותית ביותר של שבויים בלבנון היא העובדה שאחד ממחבריו, העיתונאי עפר שלח, אימץ בעבר בהתלהבות יתרה את אותן תורות לחימה שכעת הוא מבקר בחריפות. השוואת הטיעונים שהציג בעניין זה בספרו המגש והכסף, שיצא לאור ב-2003, לקביעות שהוא משמיע כיום, עלולה להותיר את הקורא תמה ומבולבל. בשבויים בלבנון מציינים שלח ולימור כי "תפיסת המערכה השגויה של המטכ"ל" התבססה על ההערכה כי "הטכנולוגיה מאפשרת מעבר ממלחמת תמרון למלחמה של 'אש מדויקת, לשליטה מנגד, לפשיטות קרקעיות מוגבלות'". לפי התפיסה הזאת, הם מסבירים, "תמרון קרקעי לכיבוש שטח - המטרה הטקטית של קרב צבאי על פי 'האסכולה הישנה' - הפך ממטרה לחיסרון", והם מוסיפים בלעג גלוי: "מדובר, כך שכנעו קציני צה"ל הבכירים את עצמם, בלא פחות ממהפכה אינשטיינית: הכל הפוך. כיבוש הוא חיסרון. יחסי המספרים הישנים הם היסטוריה עתיקה, רלוונטיים בערך כמו שהפיזיקה של ניוטון

העלות המלאה של ימי המילואים "החל תהליך של קיצוץ עשרות אחוזים בימי המילואים... ללמדנו, שכאשר מכריחים את צה"ל לחשוב במונחים של עלויות אלטרנטיביות, הוא יודע מה יותר חשוב – ומחליט על התקדמות טכנולוגית על חשבון העקרונות המנחים של צבא העם. כשהכסף היה על השולחן, צה"ל בחר להתרחק מן האתוס ולהעדיף את מה שצריך באמת". וזאת מפני שב"סוג העימות הסביר ביותר... 'עימות מוגבל אזורי', שאחד מתסריטיו, אך לא היחיד, הוא "חימום גבול על ידי החיזבאללה הגולש לעימות מוגבל בין ישראל לסוריה...", כאשר האויב נוקט ב"טקטיקה של החלשים: התשה מתמשכת, מתחמקת מהכרעה", אזיי "אין צורך בצבא עם גדול כדי להתמודד עם מחטף שכזה. ממילא לא יהיה זמן לגיוס מילואים. ממילא התפיסה של 'העתקת המלחמה לשטח האויב' פשטה כבר את הרגל. פיקוד הצפון, בכוחות סדירים ועם תמיכה אווירית ונשק מתקדם, אמור לטפל באיום כזה במהירות ובעיללות. גם הדרך הנכונה לטפל בחיזבאללה עוברת בווישינגטון, או במבצע שהכוח הנכון לעשות אותו הוא סדיר ולא גדול". למרבה הצער, בקיץ 2006 התברר, מול איום קטן יותר מהאיום הסורי, שלא היה די לא בווישינגטון, לא בכוחות הסדירים ואף לא בנשק המתקדם.

בסיכומו של דבר, למרות מעלות המרובות והחשיפות החשובות המופיעות בו, חסרונותיו של שבויים בלבנון מונעים ממנו להיות, כפי ששאפו מחבריו, "האמת על מלחמת לבנון השנייה". ואולם, אולי מבלי שמחבריו כיוונו לכך, הוא מעניק לנו גם הצצה לקרביה של תופעה

שכותרתו "צבא סוג ב'", כי "לא היה עניין שבו הזניח צה"ל מרכיב כוח משמעותי בידועין כמו בנושא המילואים". אף שהם מתעקשים כי ההחלטה על הקיצוץ בימי מילואים לטובת התעצמות טכנולוגית "הייתה נכונה גם במבט לאחור", הם מאשימים את צה"ל כי מפקדיו החלו "לראות במילואים גורם שפשוט אינו נחוץ". לטענת שלח ולימור, "זה היה המצב התודעתי של צמרת צה"ל: אנחנו לא באמת צריכים אותם, חשוב לשמר את המוטיבציה שלהם כדי שנוכל לגייסם בשעת הצורך, אבל במלחמה – גם מול צבאות סדירים – יהיה להם תפקיד קטן ולא מכריע. אזהרות כמו זו של אל"מ ישי בר, שכמפקד חטיבת מילואים אחרת של הצנחנים התריע שיחידתו אינה מאומנת מספיק למילוי משימותיה, נפלו על אוזניים ערלות...". המלחמה המחישה את ההשלכות העגומות של ההזנחה הזאת: חטיבות המילואים הגיעו למערכה "לא מאומנות דיין, לא מצוידות כמו שצריך, אחרי שנים שבהן התרגלו המפקדים הבכירים ואנשי המילואים עצמם לראות בהן צבא סוג ב'".

מה חבל שעפר שלח שוכח להזכיר שגם הוא – כמו המפקדים הבכירים שאותם הוא תוקף – תפס את אנשי המילואים כצבא סוג ב'. ב-2003 כתב שלח שספק גדול אם יש טעם להשקיע תקציבים גדולים באימון "פקיד הבנק" המילואימניק. מוטב "להכיר בכך שהפקיד – וטנק מרכבה – כבר אינם שווים את עלותם במסגרת התכוננותו של צה"ל לשדה הקרב האמיתי". שלח ביכה את חוסר ההחלטיות של צה"ל, שמעדיף לשמר את מערך המילואים המיותר, בגלל דבקותו ברעיון המיושן של "צבא העם". רק כאשר הועמסה על תקציב הביטחון

ההנהגה הפוליטית ושל פיקוד הצבא בא לידי ביטוי לא רק בתפקודן של האליטות הללו לפני המלחמה ובמהלכה, אלא גם, במידה רבה, בהתנהגותן לאחריה. יש להודות בצער: אם שבויים בלבנון מציב מראה בפני קברניטי המדינה, התמונה המשתקפת בה צריכה להדאיג את כולנו.

מטרידה לא פחות: הוא מראה כיצד מתנהגת הצמרת הצבאית והמדינית של ישראל לאחר כישלון, כיצד היא שוקעת לתוך גלגולי אחריות הדדיים וחיסולי חשבונות אישיים וכיצד היא מוכנה להדליף ללא פקפוק והיסוס פקודות מבצע, מסמכים צבאיים סודיים ותיעוד של ישיבות ממשלה, כדי לנקות עצמה מאחריות – גם אם יש בכך כדי להשכיל את אויבי ישראל. ברי שאין לבוא בטענות לשלח וללימור, שעשו את עבודתם נאמנה ושספרם אושר בידי הצנזורה; אבל עצם העובדה שעלה בידם לזכות בשפע כזה של מידע, הודות לשיתוף הפעולה של מקורות רבים, מעידה כי תהליך ההשחתה של

יגיל הנקין הוא היסטוריון צבאי. ספרו ננצח או שניעלם - חולדות מלחמת צ'צ'ניה הראשונה, 1994-1996, יצא לאור ב־2007 בהוצאת מערכות. מאמרו האחרון בחכלת הוא "מלחמה בתיאוריה" (חכלת 25, סתיו התשס"ז/2006).